

Ilmastobudjetointi - case Tampere

5.3.2021

Keke-kekkerit: Hankinnat ja ilmastobudjetointi työkaluina
kuntien kestävyuden johtamisessa

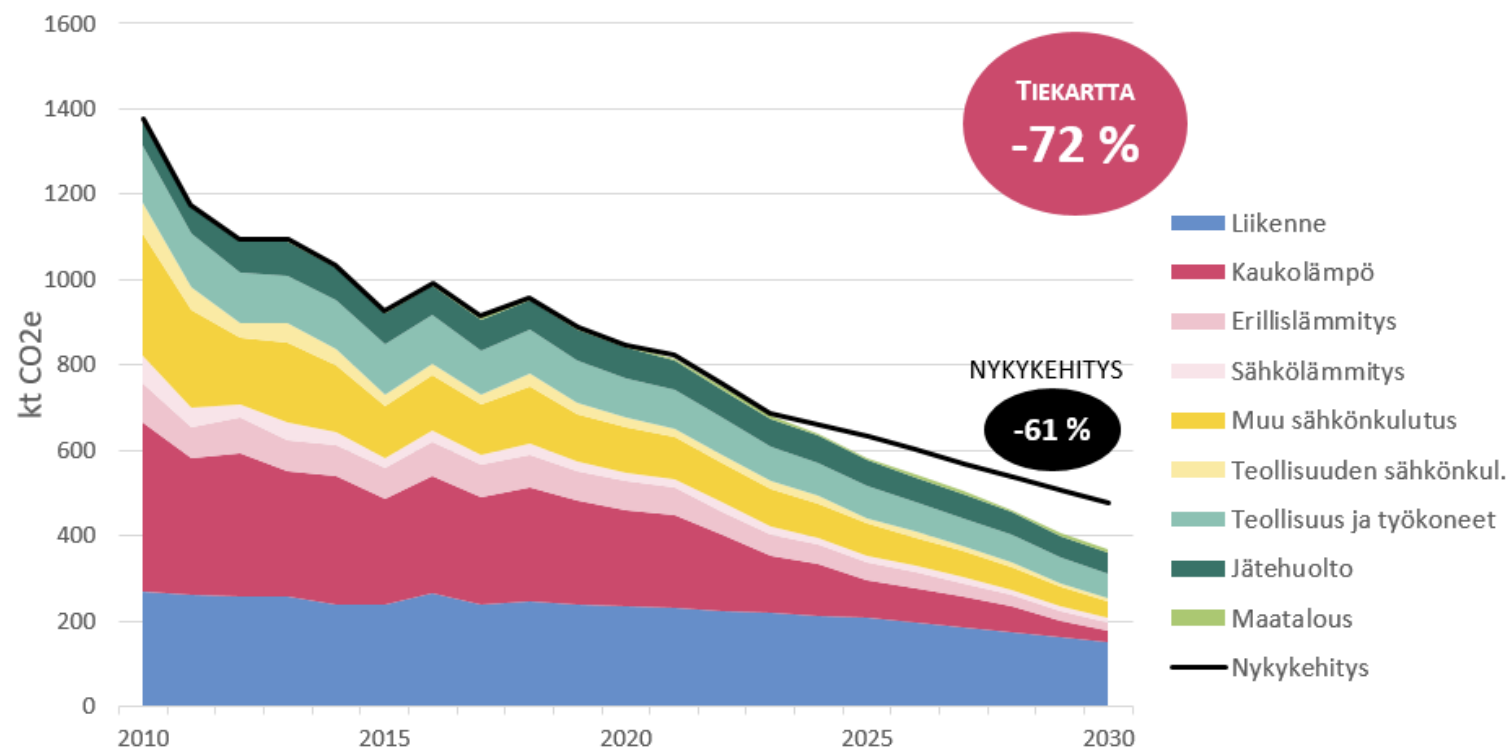
Emmi Nieminen
Tampereen kaupunki

Riittävätkö toimenpiteet?

- **Tampereen hiilineutraaliustavoite:** Vuonna 2030 ilmastopäästöt ovat 80 % pienemmät kuin vuonna 1990
  - Loput päästöt kompensoidaan
- **Hiilineutraali Tampere 2030 –tiekartassa on laajasti kaupungin toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi (KH 31.8.2020)**
- Tiekartan arvioitavissa olevilla toimenpiteillä voidaan saavuttaa noin 72 %:n päästövähennys vuoteen 2030 mennessä

Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päästöennuste

Tampereen ilmastobudjetti

- Toive ilmastobudjetista tuli talousyksiköltä
  - Pormestari seisoo vahvasti ilmastobudjetin takana
- Oslon ilmastobudjetti on ollut lähtökohtana
- Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikön asiantuntijat kokoavat budjetin yhteistyössä talousyksikön kanssa
- Mukana talousarviossa, raportointi tilinpäätöksessä

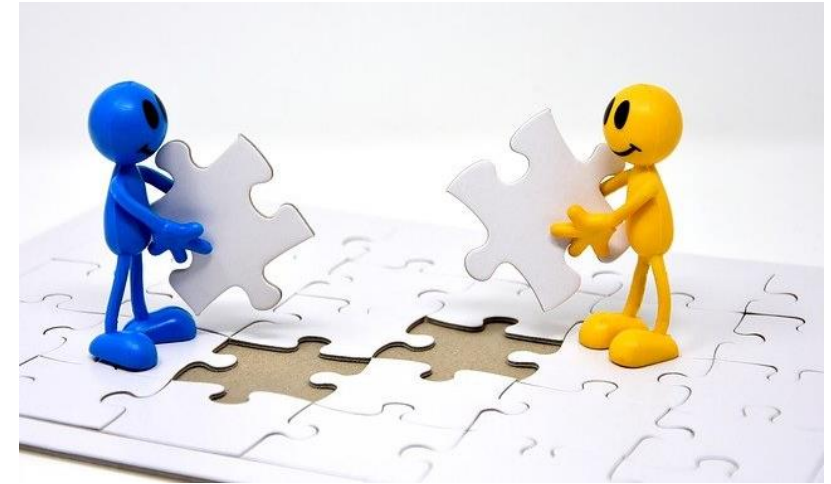

Image by Merry Christmas from Pixabay

• 1. budjetti TA2020:	PÄÄSTÖT			
• 2. budjetti TA2021:	PÄÄSTÖT	TOIMENPITEET	EUROT	
• 3. budjetti TA2022:	PÄÄSTÖT	TOIMENPITEET	EUROT	PÄÄSTÖ- VÄHENNYSARVIOT

Tampereen alueen päästöbudjetti

Tampereen kaupunkiorganisaation ilmastotoimien taloussuunnitelma

Miksi ilmastobudjetti?

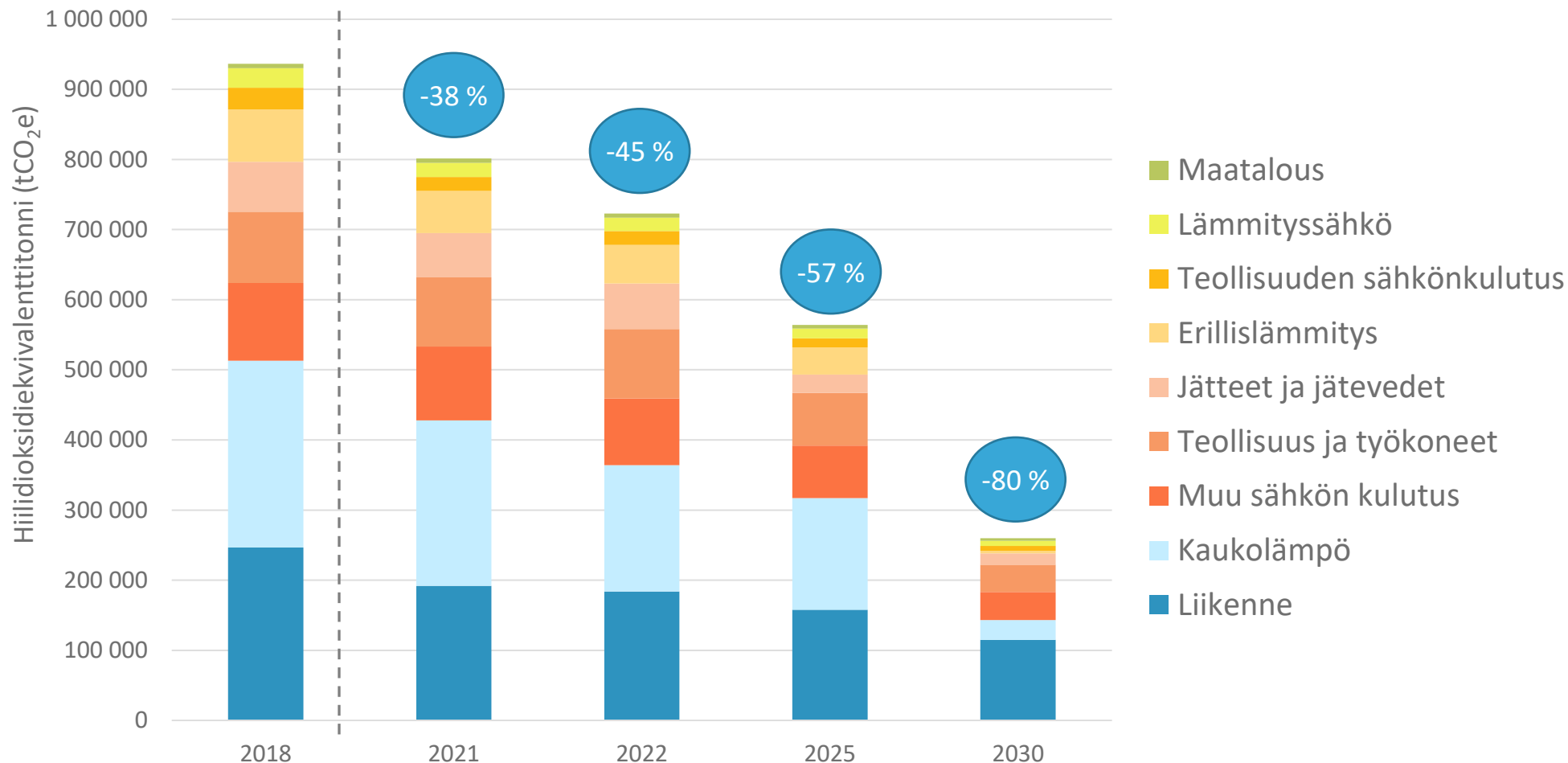
Sen avulla **seurataan hiilineutraaliustavoitteen etenemistä ja ilmastotoimien riittävyttä**.
Samalla hiilineutraaliustavoite konkretisoituu **vuositasolla**.
Ilmastobudjetti tuottaa **tietoa päätöksentekoon** ja lisää **läpinäkyvyyttä kuntalaisille**.

Yhdistää ilmastotyön kaupungin **talousarvioon** ja **tilinpäätökseen**.
Tavoitteena on lisätä ilmastotoimien **painoarvoa taloussuunnittelussa**,
mikä parhaimmillaan mahdollistaa niukkojen taloudellisten resurssien uudelleenallokointia.

Edellä oleva vaatii kuitenkin budjetin valmistelijoilta ja päättäjiltä **halua tehdä tärkeitä ja uudenlaisia valintoja pitkällä aikajänteellä**.

Päästöbudjetti

Toteutuneet päästöt 2018 sekä päästöbudjetti 2021, 2022, 2025 ja 2030

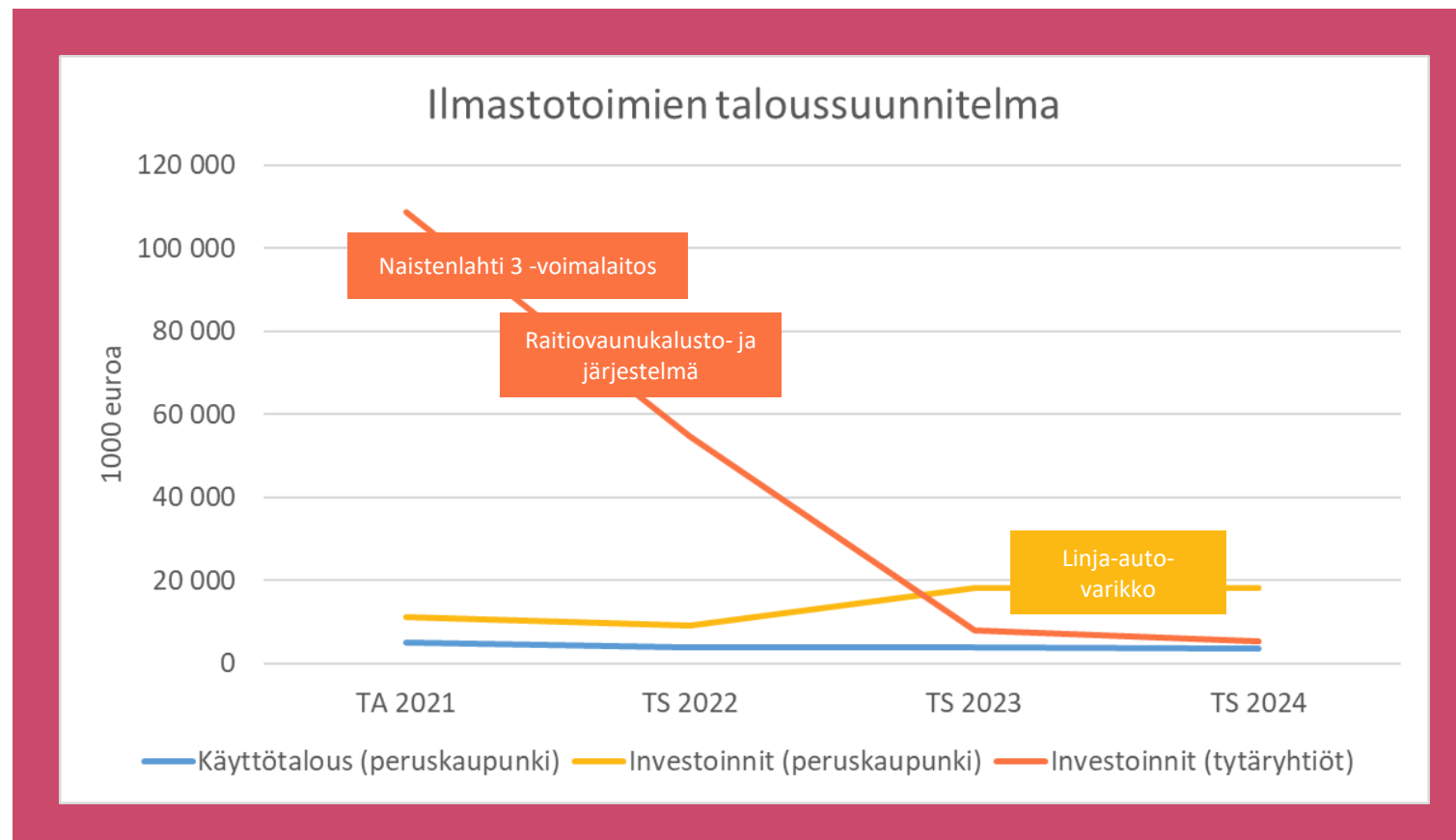
Päästöbudjetti 2021

- Edellyttää luotettavaa ja läpinäkyvää ennustetta, jossa huomioidaan tulevat muutokset
- Mahdollistaa sektorikohtaisen tavoitteiden toteutumisen arvioinnin
- Tilanne arvioidaan uudelleen, kun uutta tietoa on saatavilla

	2018	Muutos 2017	Muutos 5v ka	2021	2022	2025	2030
Kaukolämpö	266 500	▲	-2%	236 000	180 000	159 000	28 000
Erillislämmitys	74 900	▼	-2%	60 000	55 000	39 000	4 000
Lämmityssähkö	27 600	▲	-3%	20 000	19 000	14 000	7 000
Muu sähkön kulutus	110 500	▼	-22%	105 000	95 000	75 000	40 000
Teollisuuden sähkönkulutus	30 800	▲	-4%	20 000	20 000	13 000	7 000
Teollisuus ja työkoneet	101 800	▼	-9%	99 000	99 000	75 000	39 000
Maatalous	6 500	▼	-7%	6 500	6 000	5 000	4 000
Liikenne	246 600	▲	-1%	192 000	184 000	158 000	115 000
Jätteet ja jätevedet	71 300	▲/-	-3%	65 000	65 000	26 000	16 000
Yhteensä	936 500	+ 22 500	-6%	803 500	723 000	564 000	260 000
Päästövähennys vuoteen 1990 verrattuna	-30%			-38%	-45%	-57%	-80%

Ilmastotoimien taloussuunnitelma

- Eritellään tavanomaisesta kaupungin budjetista ilmastotoimien käyttötalous ja investoinnit
- Mukana ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä kestävän liikkumisen edistämiseen liittyviä toimenpiteitä
- Tehty nelivuotiselle taloussuunnitelmakaudelle vuosille 2021-2024

Käyttötalous

- Mukana peruskaupunki ilman yhtiöitä
- Erityisesti kestävän liikkumisen edistämiseen, energiatehokkuuteen ja kiertotalouteen liittyviä toimia

Taulukko 2. Tampereen kaupunkiorganisaation ilmastobudjetin käyttötalous taloussuunnitelmakaudella 2021-2024 (1000 euroa).

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Kapa	Kaupunkipyöräjärjestelmä	-1 125	-713	-713	-713
Kapa	Kävely- ja pyöriteiden kunnossapito	-2 000	-2000	-2000	-2000
Kitia	Palvelukiinteistöjen hiilijalanjälki, energiankulutus ja tilatehokkuus	-735	-535	-550	-100
Kitia	Puurakentamisen edistäminen	-40	-40	-40	-40
Kitia, Tredu	Jakamis- ja kiertotalouden kehittäminen ja pilotointi	-85	-60	-60	-60
Kitia, Sote	Henkilöstön sähköpyörät ja pyöräparkit	-27	-10		
Koha	Työmatkaliikenteen tuki henkilöstölle	-200	-200	-200	-200
TKL	Sähköbussien leasing-vuokrat	-338			
Vesi	Jätevedenpuhdistuksen energiankulutuksen sekä hulevesimäärien seuranta	-46	-36	-36	-36
Vesi	Uusiomateriaalin käyttö jätevedenpuhdistuksessa	-290	-290	-290	-290
YHTEENSÄ		-4 886	-3 884	-3 889	-3 439

¹ Vastuutahojen lyhenteiden selitykset: Kaupunkiympäristön palvelualue (Kapa), Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä (Kitia), Konsernihallinto (Koha), Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue (Sote), Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos (TKL), Tampereen seudun ammattiopisto (Tredu) ja Tampereen Vesi Liikelaitos (Vesi).

Investoinnit

- Mukana koko kaupunkikonserni tytäryhtiöineen
- Erityisesti kestävän liikkumisen edistämiseen, energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyviä toimia

Taulukko 3. Tampereen kaupunkiorganisaation ilmastobudjetin investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2021-2024 (1000 euroa).

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Kapa	Kävely- ja pyöräteiden rakentaminen	-3 180	-2 700	-2 700	-2 700
Kapa	Pyörä- ja kävelyopastus sekä pyöräpysäköinti ja -laskimet	-350			
Kapa	Liityntäpysäköintiratkaisut	-500	-350	-350	-250
Kapa	Ulkovalaistuksen LED-vaihdot	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Kapa	Luonnonmukaiset hulevesiratkaisut	-793			
Kitia	Ympäristöluokitusmaksu talonrakentamisessa	-70	-70	-70	-70
Kitia	Uusiutuvan energiantuotannon lisääminen rakennuksissa	-800	-900	-1 000	-1 000
Kitia	Hiilijalanjäljen pienentäminen uudis- ja korjausrakentamisessa	-800	-750	-750	-750
Kitia	Maamassojen kiertotalousalue ja hyödyntäminen	-1 100			
TKL	Vähäpäästöinen linja-autokalusto	-2 000	-2 500	-3 000	-3 000
Vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavat hankkeet					
Kitia	Linja-autovarikko		-200	-8 700	-8 900
YHTEENSÄ		-11 093	-8 970	-18 070	-18 170

Taulukko 4. Tampereen kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden ilmastobudjetin investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2021-2024 (1000 euroa)².

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
PJH	Liikennebiokaasun jakelupiste ja kaasukäyttöisen trukin hankinta	-600			
PJH	CO ₂ -talteenoton kehittäminen				-500
POAS	Lämpöpumput ja energiatehokas korjausrakentaminen	-72	-90	-219	-180
Raitiotie Oy	Vaunukalusto, raitiotiejärjestelmä ja infran kunnossapitolaitteet	-42 400	-260	-3 530	
Sähkölaitos	Naistenlahti 3 voimalaitos sekä energiatehokkuus-, lämpöaku- ja tuulivoimainvestointeja	-63 930	-53 158	-4 120	-4 500
Sähkölaitos	Sähköautojen latausratkaisut	-200	-200	-200	-200
Tampere-talo	Aurinkovoimala		-60		
TREDU-kiinteistöt	Rakennusautomaatiosaneeraukset ja energiatehokkuustoimet	-785			
TVA	Rakennusautomaatio- ja energiatehokkuustoimet	-650	-650		
VTS	Maalämpöjärjestelmä korjausrakentamisessa	-125	-125		
YHTEENSÄ		-108 762	-54 543	-8 069	-5 380

² Vastuutahojen lyhenteiden selitykset: Pirkanmaan Jätehuolto Oy (PJH), Pirkan opiskelija-asunnot Oy (POAS), Tampereen Vuokra-asunnot Oy (TVA) ja Tampereen Vuokratalosäätiö (VTS).

Neuvoja ilmastobudjetin tekoon

YHTEISTYÖ: Varmista tiivis yhteistyö eri yksiköiden kanssa

- Ilmastobudjetti edellyttää vahvaa yhdistämistä tavanomaiseen talouden suunnitteluun ja raportoinnin prosesseihin ja vuosikelloon. Pidä pitkin vuotta keskusteluyhteys myös niihin tahoihin, joita merkittävimmät ilmastobudjetin toimet koskettavat.

KEHITÄ ASTEITTAIN: Työkalua voi täydentää vuosi vuodelta kattavammaksi

- Esimerkiksi Tampereen on täytynyt kehittää kaupungin sisäistä tiedonhallintaa ja käytäntöjä ilmastobudjetin laatimiseksi. Se vie aikaa ja kehitystyö jatkuu yhä.

HYÖDYNNÄ TIETOA: Tee ilmastobudjetista vaikuttava työkalu

- Mikäli koottu tieto osoittaa, ettei kaupunki ole oikealla tiellä ilmastonmuutoksen suhteen eikä tee riittävän kunnianhimoisia ratkaisuja, ilmastotoimenpiteitä on korostettava enemmän tarpeeksi aikaisessa vaiheessa budjetin laadintaa.

KIITOS!

Emmi Nieminen, suunnittelija

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö, Tampereen kaupunki

emmi.nieminen@tampere.fi